

Betreft: Educatiemateriaal 'De Vrekkin'
Den Haag, 21 september 2018

Beste leerkracht,

Binnenkort komt u met uw leerlingen naar de voorstelling 'De Vrekkin' van NTJong. Bij deze ontvangt u van ons het educatiemateriaal, waarmee de leerlingen kunnen worden voorbereid op de voorstelling.

Over de voorstelling

Onder strakke regie van moeder en haar 'Personal Assistant', leidt deze modern family met zoon, dochter, ex-man en life coach een uitzinnig leven. Moeders mode-imperium lijkt een onuitputtelijke bron van geld voor haar kinderen, die zich tot brutale en inhalige mormels hebben ontwikkeld. Als ze zich realiseert dat iedereen van haar profiteert, gooit moeder de kluis dicht. Niemand wil tenslotte een levende creditcard zijn. Ondertussen leeft iedereen zich uit in geheimen, stiekeme verlangens en foute vriendjes. De gezinschaos is compleet als moeder nieuwe trouwplannen krijgt.

De kinderen van Hariëtta zijn volgens haar slechte investeringen. Zijn haar kinderen net zo geobsedeerd door spullen en geld of zoeken zij hun geluk in iets anders? En, als liefde wordt uitgedrukt in geld, dan wil je er toch zoveel mogelijk van hebben?

Over het educatiemateriaal

In deze envelop vindt u ons educatiemateriaal. Dit bestaat uit één ansichtkaart per leerling en één lesbrief per klas. Naast het inhoudelijk voorbereiden op de voorstelling willen we u vragen ook de 'regels' van het theater met de leerlingen door te nemen:

- Telefoons uit
- Niet eten en drinken in de zaal
- Aandacht en respect voor de acteurs en de voorstelling

Dank u wel!

Voor vragen over het educatiemateriaal kunt u contact opnemen met Lotte de Leeuw of Iselin van Duuren: 088-3565313.

Wij wensen u en uw leerlingen alvast heel veel plezier bij de voorstelling!

Met vriendelijke groet,

Lotte de Leeuw & Iselin van Duuren
Manouk Martens - stagiair
Educatie Primair Onderwijs – Het Nationale Theater

Voorkant ansichtkaart

Opdracht 1A: €100,-

- Deel de kaarten uit aan de leerlingen. Iedere leerling krijgt één kaart.
- Bekijk samen de voorkant. Dat is de kant waar de afbeelding van honderd euro op staat. En vraag de leerlingen: Wat zie je allemaal? Wat valt je op?
- Start een gesprek met de leerlingen over geld. Gebruik eventueel de volgende startvragen:
 - Ben je liever arm en gelukkig of rijk en ongelukkig?
 - Wat zou er gebeuren als je morgen de loterij wint?
 - Wat zou er gebeuren als je maar met 10 spullen mag leven?
 - Wat zou er gebeuren als er morgen geen geld meer zou bestaan?
 - Noem de laatste keer dat je iets leuks deed wat geen geld kostte.

Tip: U kunt er ook voor kiezen de leerlingen in duo's op te delen. Zij kunnen dan vervolgens eerst samen de vragen bespreken alvorens dit klassikaal gebeurt.

Opdracht 1B: Filmpje - hoe werkt geld

- Ga naar deze link: www.hnt.nl/educatie/primair_onderwijs
Bekijk samen het filmpje onderaan de pagina bij lesmateriaal De Vrekkin.
- Bespreek na: Waarmee kun je betalen tegenwoordig? Wat is je het meest bijgebleven? Heb je iets nieuws geleerd?

Opdracht 1C: Geld – feit of fabel

Hoeveel weten de leerlingen over geld?

- Lees een stelling voor.
- Laat de kinderen bepalen of ze denken dat de stelling een feit of fabel is.
Zonder onderling te overleggen.
- Als zij denken dat de stelling een feit is, dan steken zij hun kaart met de €100 kant omhoog. Als zij denken dat de stelling een fabel is, dan houden zij hun hand omlaag.
- Speel de stellingen op een hoge snelheid en geef de klas pas aan het eind van alle stellingen de antwoorden.

STELLINGEN:

- Kinderen met een pinpas geven sneller geld uit.
FEIT: Met een pinpas heb je veel minder snel door hoeveel geld je uitgeeft.
- De euro wordt in heel Europa gebruikt als munt.
FABEL: De euro wordt niet in heel Europa gebruikt. Landen als Denemarken, Noorwegen, Zweden, Bulgarije, Roemenië en Zwitserland gebruiken nog hun eigen munt.
- Geldbiljetten hebben vijf kenmerken waaraan je kan zien dat ze echt zijn.
FEIT: De vijf kenmerken zijn het watermerk, het hologram, smaragdgroen cijfer, veiligheidsdraad en vloeibare inkt.
- Als je spaart bij de bank geeft de bank jou ook geld.
FEIT: Als je geld naar de bank brengt krijg je van de bank een bewijs voor hoeveel je aan de bank gegeven hebt. De bank gebruikt jouw geld vervolgens weer om dat bijvoorbeeld uit te lenen aan iemand die daarmee een huis wil kopen. Omdat jij je geld naar de bank

brengt krijg je een beloning van de bank en die beloning heet rente. Zolang jouw geld op de bank staat krijg je rente. Dit stopt als je je geld bij de bank weghaalt.

5) Er is altijd geld geweest om mee te handelen.

FABEL: Voordat wij geld hadden werd alles geruild. De boer ruilde zijn graan voor klompen bij de klompenmaker en de klompenmaker ruilde zijn klompen met de kleermaker voor een nieuwe jas. Omdat het ruilen steeds ingewikkelder werd en niet alle mensen iets te ruilen hadden bedacht de mens geld. Geld is iets wat zeldzaam is, en waarvan mensen afspreken dat je hiermee kunt betalen (ruilen). In het begin werden schelpen en mooie stenen als geld gebruikt. Het allereerste geld, dat op ons geld van nu lijkt, zijn muntjes met daarop de waarde ervan. Met deze muntjes werd voortaan de ruilhandel gedaan. Ook kon je met deze muntjes mensen betalen als zij voor jou gewerkt hadden. Met dat verdiende geld konden zij bijvoorbeeld weer hun boodschappen doen.

6) Rente zorgt ervoor dat het verschil tussen arm en rijk groter wordt.

FEIT: Rente is geen vast bedrag, maar een bepaald percentage. Als jij nu een vol spaarvarken naar de bank brengt ben je rijker dan jouw vriendje die maar een half vol spaarvarken naar de bank brengt. Dat betekent dat de bank jou meer rente betaalt dan jouw vriendje. Jij had al meer geld dan je vriendje en je krijgt dus ook meer rente dan jouw vriendje. Zo word jij dus veel rijker dan jouw vriendje. Als iemand helemaal geen spaarvarken heeft om naar de bank te brengen krijgt deze persoon geen rente. Zo wordt het verschil almaar groter en groter.

7) Een bank wordt een bank genoemd, omdat mensen vroeger geld in hun banken verborgen om het te verstoppen voor dieven.

FABEL: Het woord bank is afkomstig van het Italiaanse woord banca, de houten bank waaraan de geldwisselaars werkten.

8) Geldbiljetten kunnen tegen water, omdat zij onder andere van plastic zijn gemaakt.

FABEL: Geldbiljetten zijn voor een groot deel van katoen gemaakt, net als jouw kleding. Daarom zijn geldbiljetten nog heel als ze uit de wasmachine komen.

9) De ribbeltjes aan de zijkant van munten zijn voor blinden en slechtzienden

FEIT: Zo kan iemand voelen wat hij of zij uitgeeft.

Opdracht 1C: €100,- dilemma's

De €100,- op de voorkant van de ansichtkaart is aan de zijkant verdeeld in 10 vakjes van €10,-.

- Print voor elke leerling **bijlage 1** uit en laat hen daar hun naam op schrijven.
- Laat de leerlingen op de ansichtkaart hun handtekening onder de €100,- zetten en de algemene voorwaarden accepteren door het vakje linksonder aan te kruisen. Vertel daarbij dat de €100,- op dat moment van hen is.
- Vijf dagen lang legt u de leerlingen per dag twee dilemma's voor, waarbij ze moeten besluiten of zij hun geld daaraan uitgeven of niet. De leerlingen kunnen niet minder dan €10,- uitgeven.
- Zodra een leerling besluit om aan een dilemma geld uit te geven wordt het gekozen bedrag met een rode stift afgekruist op de ansichtkaart. De tientjes mogen ook met een schaar afgeknipt worden of met de handen afgescheurd.
- Op bijlage 1 kleuren ze het aantal vakjes in dat ze uitgeven per dilemma. Elk vakje staat voor het bedrag van €10,-. Het geld wordt tijdens deze opdracht dus ook per €10,- uitgegeven.
- Aan het eind van de vijf dagen kunnen de leerlingen zien wie het meeste geld heeft uitgegeven en waaraan. LET OP: De leerlingen mogen niet meer dan €100,- uitgeven.

Dag 1

Dilemma 1: Er is een collecte voor het redden van de uitstervende orang-oetan. Ga je geld geven aan deze collecte? Zo ja, hoeveel geld geef je aan deze collecte?

Dilemma 2: Je krijgt een nieuwe telefoon en voor €20,- extra heb je er een beschermhoes bij. Als je scherm kapot gaat kost een reparatie €30,-. Koop je de beschermhoes?

Streep de bedragen weg van de kaart en vul de vakjes in op de bijlage.

Dag 2

Dilemma 1: Yes! Jullie gaan als klas naar de Efteling! De eigen bijdrage is €10,-. Ga je mee?

Dilemma 2: Je woont een uur fietsen van school. Schaf je een busabonnement voor €20,- aan of blijf je twee uur per dag fietsen?

Streep de bedragen weg van de kaart en vul de vakjes in op de bijlage.

Dag 3

Dilemma 1: Het is moederdag. Je wilt je moeder verrassen op deze speciale dag. Hoeveel geld geef je hieraan uit?

Dilemma 2: Ai! Je laat je telefoon vallen! Heb jij een beschermhoes om je telefoon? Zo niet, weet je nog wat de reparatie kost?

Streep de bedragen weg van de kaart en vul de vakjes in op de bijlage.

Dag 4

Dilemma 1: De plasticsoep in de oceaan wordt steeds groter! Koop jij voor €10,- een herbruikbare fles om het gebruik van plastic flesjes tegen te gaan?

Dilemma 2: Een klasgenootje heeft nieuwe gymschoenen nodig en kan ze zelf niet betalen. Ze kosten 30 euro. Leg jij iets bij? En zo ja, hoeveel?

Streep de bedragen weg van de kaart en vul de vakjes in op de bijlage.

Dag 5

Dilemma 1: Hoera! Je bent jarig! Je krijgt €10,-! Kleur een vakje groen op de bijlage.

Dilemma 2: Hoera! Je bent nog steeds jarig en je wilt een feestje geven. Dit kost €20,-. Geef je een feestje?

*Streep de bedragen weg van de kaart en vul de vakjes in op de bijlage.
Laat de leerlingen optellen hoeveel geld ze hebben uitgegeven en dit invullen op de bijlage.*

Nabespreking dilemma's:

- a. Laat de leerlingen in groepjes hun uitgavepatroon bespreken.
 - Hoeveel geld heeft iedereen nog over?
 - Hebben sommige ook nog iets gespaard?
 - Hoe besloot je of je ergens wel of niet geld aan uitgaf?
 - Wat zou je met het overgebleven geld willen doen?
- b. Tip: Hang alle bijlagen van de leerlingen in de klas naast elkaar op om het verschil tussen de uitgaven te zien.
 - Heeft iemand alles netjes verdeeld?
 - Heeft iemand al zijn geld aan een ding uit gegeven?
 - Wie heeft het meeste geld over?

Achterkant ansichtkaart

Opdracht 2A en 2B kunnen ook gedaan worden na de voorstelling.

Opdracht 2A: Waardevol

- a. Draai de kaart om. Bekijk samen de achterkant van de kaart. Wat zie je allemaal?
- b. Laat de leerlingen in tweetallen bespreken wat voor hen waardevolle dingen in hun leven zijn.
- c. Laat de leerlingen voor zichzelf de vijf meest waardevolle dingen kiezen en in de lege vakken tekenen of schrijven.
- d. Vraag de leerlingen of ze deze vijf dingen op volgorde kunnen zetten van meest waardevol naar minst waardevol. En of ze deze vijf dingen met elkaar kunnen vergelijken?
- e. Kunnen de leerlingen een geldbedrag aan de gekozen dingen koppelen? Welke bedragen zouden dit dan zijn? Laat ze de bedragen er in de vakjes bijschrijven.
- f. Laat de leerlingen hun ansichtkaarten ruilen met iemand in de klas. Zien ze overeenkomsten tussen hun eigen kaart en die van anderen? En wat zijn de verschillen?

Opdracht 2B: Filosofisch gesprek naar aanleiding van opdracht 2A

In dit gesprek willen we het hebben over het begrip waardevol. Wanneer is iets waardevol? Wat betekent waardevol? De onderstaande opdrachten helpen dit gesprek vorm te geven.

- a. Ga met de leerlingen in een kring zitten.
- b. Inventariseer bij de leerlingen wat voor dingen zij hebben getekend in de vakjes en dus als waardevol beschouwen in hun leven. Zijn dit vooral spullen, mensen of momenten?
- c. Startvragen voor het gesprek:
 - Kun je geluk wegen?
 - Kun je waarde hechten aan iets dat niet te koop is?
 - (stelling) Ik wil liever geld dan liefde.
 - (stelling) Mijn geluk is niet van geld afhankelijk.
 - (stelling) Ik heb liever niets te eten dan niemand om van te houden.

Extra Opdracht 3: Alles of niets

Deze opdracht staat los van de ansichtkaart. Voor dit spel is er een zak snoepjes nodig.

Geld kan een grote verantwoordelijkheid met zich meedragen.

Vertrouwen en wantrouwen spelen hierin een rol.

- a. Vertel de klas dat jullie een spel gaan spelen: Dubbel of delen?
- b. - Laat de leerlingen in een kring staan of zitten.
- De leerlingen vormen een tweetal met degene naast zich.
- Er zijn twee opties die zij beiden kunnen zeggen, namelijk dubbel of delen.
- De docent telt af 3, 2, 1... en de leerlingen zeggen tegelijkertijd hun gekozen woord.
- Als een tweetal allebei delen zegt nadat er afgeteld is, krijgen zij allebei 1 snoepje.
- Zeggen ze allebei dubbel, dan krijgen ze allebei niks.
- Zegt een van de leerlingen dubbel en de andere leerling delen, dan krijgt de leerling die dubbel zei 2 snoepjes.
- De leerlingen krijgen, voordat er wordt afgeteld, kort de tijd om te overleggen of ze dubbel of delen moeten zeggen.
- Kunnen de tweetallen elkaar vertrouwen?
- c. Maak een overzicht met hoeveel snoepjes iedereen heeft gewonnen.
- d. Stel de leerlingen de volgende vragen: Kon je elkaar vertrouwen?
Vind je van jezelf dat je eerlijk hebt gespeeld?
- e. Vraag vervolgens door: Wat zou je liever niet delen? Waarom niet?
Heb je weleens iets weggegeven? Wat was dit en waarom?
- f. OPTIE: Wat betekent gierig en wat betekent gul? In **bijlage 2** vindt u een werkblad om een woordweb te maken over de begrippen 'gierig' en 'gul'. Er is een begin gemaakt met kenmerken die van toepassing zijn op de begrippen. Vul eventueel zelf het woordweb aan met meer kenmerken.
- g. Laat de leerlingen in tweetallen bespreken of ze zichzelf en elkaar, aan de hand van het spel, gierig of gul vinden.